

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm

Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e.

dos. Zaur Məmmədov

"12" 09 2025-ci il

Fənn sillabusu:

İxtisas : 050704 "Baytarlıq təbabəti"

Fakültə: "Baytarlıq təbabəti"

Kafedra: "Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri"

I. Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: "Baytarlıq işinin təşkili" (Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin "Biologiya və kənd təsərrüfatı" elmləri bölməsi üzrə Elmi Metodiki Şurasında 2010-cu ildə təsdiq edilmişdir.)

Kodu: İPF-B19

Tədris ili : I(2025/2026)

Semestr: I(payız)

Tədris yükü: Cəmi: 60 saat. Auditoriya kənar 30 Auditoriya saati 30 saat.
(15 mühazirə; 15 saat laboratoriya)

Tədris forması : Əyani

Tədris dili : Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 2

Auditoriya N:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: a.ü.f.d., dosent Həsənov Mirzəmməd Murtuz oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Fiziki küç., 170-a

E-mail ünvanı: mirzehesenov1997@gmail.com

III. Təvsiyyə olunan dərslik, dərs və vəsaiti metodik vəsaitlər:

1. Əliyev R.M., Əliyev E.L., Hüseynov M.C. Baytarlıq işinin təşkili və iqtisadiyyatı. ADAU-nun nəşr., 2010, 365 s.
2. Milli baytarlıq qanunvericiliyi. Bakı, 2010, 518 s.
3. Никитин И.Н. Организация и экономика ветеринарного дела. М. 2014, 368

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən prerekvizit fənn yoxdur

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Baytarlıq işi bütün növ heyvanların (o cümlədən quş, xəzdərili heyvanlar, arı, balıq və s.) sağlam saxlanması və artırılması, heyvanların xəstəliklərinə qarşı müalicə-profilaktika işlərinin təşkil edilməsi, baytarlıq-sanitariya qaydalarına düzgün riayət edilməsi, elmin son nailiyyətlərinin təsərrüfatlara tətbiqi və bütün bunların sayəsində yüksək keyfiyyətli heyvandarlıq məhsullarının istehsal edilməsi üçün insanların apardıqları əməli fəaliyyətdir. Baytarlıq işinin təşkili baytarlıq xidmətinin təşkili formalarını, məsələlərini, baytarlıq tədbirlərinin planlaşdırılması və aparılması qaydalarını öyrənir. Baytarlıq işinin əsas sahəsini xüsusi heyvandarlıq, xəzdərili heyvandarlıq, quşçuluq, arıçılıq, balıqçılıq və s. təşkil edir.

Baytarlıq işinin düzgün təşkili üçün baytarlıq sistemi və müəssisələri düzgün təşkil edilməli, mütəxəssislər düzgün yerləşdirilməlidir. Heyvandarlıqda yüksək göstəricilər əldə etmək üçün baytarlıq tədbirləri baytarlıq elminin müasir nailiyyətlərinin və qabaqcıl təcrübələrin əsasında aparılmalıdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dır. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir
- 9 bal - tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal - suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91- 100 bal - əla (A)

81- 90 bal - çox yaxşı (B)

71- 80 bal - kafi (C)

61- 70 bal - kafi (D)

51-60 bal - qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı - qeyri-kafi (F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə-15 saat 15 saat lab.

No	Mühazirə mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
1	2	3	4
1.	Mövzu 1: Giriş, fənn haqqında anlayış. Qısa tarixi məlumat. Azərbaycanın baytarlıq işinin əsasları. Plan 1. Fənn haqqında anlayış. Fənnin məqsədi 2. Qısa tarixi məlumat 3. Azərbaycanın baytarlığının inkişafı 4. Baytarlıq işi demokratik quruculuğuna xidmət edir 5. Baytarlıq xidmətinin təşkilində dövlət prinsipləri əsas götürülür 6. Baytarlıq xidməti vahiddir 7. Baytarlıq işinin əsası profilaktikadır. Baytarlıq işi planlı olmalıdır. Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]	2	

2.	Mövzu 2: Baytarlıq təbabəti haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu Plan: 1. Respublikada baytarlıq təbabəti məsələləri üzrə qanunnamə 2. Baytarlıq nizamnaməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]	2	
3.	Mövzu 3: Azərbaycan Respublikasında baytarlığın təşkilat quruluşu və onun işinə rəhbərlik. Respublikada baytarlıq işinin təşkili Plan: 1. Respublikada baytarlıq təbabəti xidmətinin əsas məqsəd və vəzifələri 2. Dövlət baytar müfəttişlərinin hüquq və vəzifələri 3. Təsisatlı baytarlıq təbabəti xidməti 4. Fərdi baytarlıq təbabəti xidməti 5. Respublika baytarlıq laboratoriyası 6. Epizootiya əleyhinə respublika ekspedisiyası 7. Vərəm və brusellyoza qarşı ekspedisiya 8. Xüsusi tabelikdə olan müəssisələrdə baytarlıq xidməti 9. Rayonda baytarlıq müəssisələri. Sahə baytarlıq müalicəxanası 10. Şəhərdə baytarlıq işinin təşkili 11. Baytarlıq şəbəkəsində ştatların müəyyən edilməsi və əmək haqqının verilmə qaydası Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]	2	
4.	Mövzu 4 Baytarlıq tədbirlərinin planlaşdırılması Plan: 1. Baytarlıq işində planlaşdırmanın əhəmiyyəti 2. Baytarlıq tədbirləri planına qoyulan əsas tələblər 3. Baytarlıq tədbirlərinin iqtisadi faydalılığı 4. Baytarlıq tədbirləri planlarının əsas növləri 5. Yoluxucu və parazitar xəstəliklərinin ləğvi tədbirlərinin perspektiv planlaşdırılması 6. Kəskin yoluxucu xəstəlik ocağının ləğvi planı 7. Baytarlıq tədbirlərinin maddi təchizat planı. Təsərrüfatda baytarlıq xidmətinin təqvim planı Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]	2	
5.	Mövzu 5: Respublikada baytarlıq tədbirlərinin təşkili. Yoluxucu xəstəliklərə qarşı profilaktika tədbirlərinin təşkili Plan: 1. Heyvandarlıqda ümumi profilaktika tədbirlərinin təşkili 2. Təsərrüfatlarda heyvanlara baytarlıq baxışının təşkili 3. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının dispanserizasiyası 4. Heyvanların müalicə olunma prinsipləri 5. Yoluxucu xəstəliklərin qarşısının alınması üzrə baytarlıq-sanitariya tələbləri 6. İnfeksion xəstəliklərin baş verməsinin qarşısını almaq üçün ümumi tədbirlərin təşkili 7. İnfeksion xəstəliklərin qarşısını almaq üçün xüsusi tədbirlərin təşkili 8. Yoluxucu xəstəliklərin ləğv edilməsi tədbirlərinin təşkili 9. Karantin qoyulması Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]	2	
6.	Mövzu 6: Baytarlıq tədbirlərinin iqtisadiyyatı Plan : 1. Baytarlığın iqtisadiyyatında müayinə metodları 2. Baytarlıq tədbirlərində iqtisadi səmərəliliyin təyində ilkin göstəricilər və onların götürülmə mənbələri	2	

	3.Xəstəliklərin heyvandarlığa vurduğu zərər və onun hesablanma üsulları 4. Baytarlıq tədbirlərinə sərf olunan xərclərin üçotu 5. Əmsallar haqqında anlayış 6.Baytarlıq tədbirlərinin iqtisadi səmərəliliyinin təyini üsulları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]		
7.	Mövzu 7: Baytarlıq-sanitariya nəzarətinin əsasları Plan : 1.Baytarlıq-sanitariya nəzarəti, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti 2. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti obyektləri 3. Baytarlıq-sanitariya tədbirləri 4. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti üsulları 5. Sanitar epidemioloji xidmət ilə əlaqələr 6. Heyvanların saxlanması baytarlıq-sanitariya nəzarəti 7. Südün və başqa məhsulların alınmasına nəzarət 8. Təsərrüfatlarda heyvanların satın alınması zamanı baytarlıq nəzarəti Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]	2	
8.	Mövzu 8: Heyvanların, heyvan mənşəli məhsulların və xammalın daşınması, importu və eksportu zamanı baytarlıq-sanitariya nəzarətinin təşkili Plan: 1.Baytarlıq şəhadətnaməsinin və arayışının tərtibi 2. Şosse və torpaq yollarda baytarlıq nəzarəti 3. Dəmir yolunda və su nəqliyyatında baytarlıq-sanitariya nəzarəti 4. Dövlət sərhədində baytarlıq-sanitariya nəzarətinin təşkili Mənbə: [Mühazirə materialları, 1,2]	1	
Cəmi:		15 s.	

Laboratoriya – praktiki məşğələlər

Nö	Keçirilən laboratoriya işlərinin mövzuları.	Saat	Tarix
1	2	3	4
1	Mövzu:1 Fənn haqda anlayış. Qısa tarixi məlumat. Azərbaycanda baytarlıq işinin əsasları.	2	
2	Mövzu: 2 Baytarlıq təbabəti haqqında Azərbaycan Respublikası qanunu	2	
3	Mövzu: 3 Azərbaycan Respublikasında baytarlığın təşkilat quruluşu və onun işinə rəhbərlik. Respublikada baytarlıq işinin təşkili.	2	
4	Mövzu: 4 Baytarlıq tədbirlərinin planlaşdırılması.	2	
5	Mövzu: 5 Respublikada baytarlıq tədbirlərinin təşkili. Yoluxucu xəstəliklərə qarşı profilaktika tədbirlərinin təşkili.	2	
6	Mövzu: 6 Baytarlıq tədbirlərinin iqtisadiyyatı.	2	
7	Mövzu: 7 Baytarlıq-sanitariya nəzarətinin əsasları.	2	
8	Mövzu: 8 Heyvanların, heyvan mənşəli məhsulların və xammalın daşınması, importu və eksportu zamanı baytarlıq-sanitariya nəzarətinin təşkili.	1	
Cəmi:		15 s.	

XI.Fənn üzrə tələblər:

"Baytarlıq işinin təşkili" fənni heyvandarlıqdabaytarlıq xidmətinin təşkili formalarını, məsələlərini, baytarlıq tədbirlərinin planlaşdırılması və aparılması qaydalarını öyrənir. Baytarlıq işinin əsas sahəsini xüsusi heyvandarlıq, xəzərilili heyvandarlıq, quşçuluq, arıçılıq, balıqçılıq və s. təşkil edir. Baytarlıq işinin düzgün təşkili üçün baytarlıq sistemi və müəssisələri düzgün təşkil edilməli, mütəxəssislər düzgün yerləşdirilməlidir.

- hər bir xəstəliyin törədicisini onun inkişafının xəstəliyin yayılmasını klinik əlamətlərini, dizoqnozu, müalicə və profilaktikasını öyrədir

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Baytarlıq işinin təşkili baytarlıq xidmətinin təşkili formalarını məsələlərini baytarlıq tədbirlərinin planlaşdırılması və aparılması qaydalarını öyrənir

FTN 2. Baytarlıq işi bütün növ heyvanların (o cümlədən quş, xəzdarlı heyvan, arı, balıq və s.) sağlam saxlanması və artırılması, heyvanların xəstəliklərinə qarşı müalicə profilaktika işlərinin təşkil edilməsi, baytarlıq-sanitariya qaydalarına düzgün riayət edilməsi, elmin son nailiyyətlərinin təsərrüfatlara tətbiqi və bütün bunların sayəsində yüksək keyfiyyətli heyvandarlıq məhsullarının istehsal edilməsi üçün insanların apardıqları əməli fəaliyyətdir.

FTN 3. Fənnin əsas məqsədi aparılan profilaktiki və sanitar-sağlamlaşdırma tədbirlərinin təşkilini yaxşılaşdırmaq və səmərəli artırmaq üçün mütəxəssislərin bilik dairəsini genişləndirməkdən ibarətdir.

FTN 4. Baytarlığın iqtisadiyyatı müxtəlif xəstəliklərin vurduğu zərərin azalması və tamamilə aradan qaldırılması üçün ən sərfəli üsulların seçilməsini qarşıya qoyur

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV: I. Kollektiv sualları:

1. Fənn haqqında anlayış. Fənnin məqsədi
2. Baytarlıq işi haqqında tarixi məlumat
3. Azərbaycanda baytarlığın inkişafı haqqında məlumat
4. Baytarlıq işi və demokratik quruculuğunun prinsipləri.
5. Baytarlıq xidmətinin təşkilində dövlət prinsipləri
6. Baytarlıq xidməti inkişafı haqqında məlumat
7. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti
8. Respublikada baytarlıq təbabəti xidmətinin məqsəd və vəzifələri.
9. Dövlət baytar müfəttişlərinin hüquq və vəzifələri
10. Təsisatlı baytarlıq təbabəti xidmətinin məqsəd və vəzifələri

II. Kollektiv suallar:

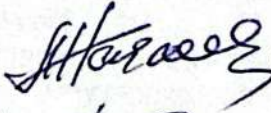
1. Heyvandarlıqda ümumi profilaktika tədbirlərinin təşkili
2. Təsərrüfatlarda heyvanlara baytarlıq baxışının təşkili
3. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının dispanserizasiyası
4. Heyvanların müalicə olunma prinsiplərində baytarlıq işinin təşkili
5. Yoluxucu xəstəliklərin qarşısının alınması üzrə baytarlıq-sanitariya tədbirləri
6. Karantin qoyulması zamanı xidmətin məqsəd və vəzifələri
7. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti
8. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti obyektləri
9. Baytarlıq-sanitariya tədbirləri
10. Heyvanların saxlanması baytarlıq-sanitariya nəzarəti

XV. İmtahan sualları:

1. Fənn haqqında anlayış. Fənnin məqsədi
2. Baytarlıq işi haqqında tarixi məlumat
3. Azərbaycanda baytarlığın inkişafı haqqında məlumat
4. Baytarlıq işi və demokratik quruculuğunun prinsipləri.

5. Baytarlıq xidmətinin təşkilində dövlət prinsipləri
6. Baytarlıq xidməti inkişafı haqqında məlumat
7. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti
8. Respublikada baytarlıq təbabəti xidmətinin məqsəd və vəzifələri.
9. Dövlət baytar müfəttişlərinin hüquq və vəzifələri
10. Təsisatlı baytarlıq təbabəti xidmətinin məqsəd və vəzifələri
11. Fərdi baytarlıq təbabəti xidmətinin məqsəd və vəzifələri
12. Respublika baytarlıq laboratoriyasının hüquq və vəzifələri.
13. Epizootiya əleyhinə respublika ekspedisiyasının məqsədi.
14. Vərəm və brusellyoza qarşı baytarlıq-sanitariya nəzarətinin təşkili
15. Xüsusi tabelikdə olan müəssisələrdə baytarlıq xidməti.
16. Rayon və sahə baytarlıq müəssisələrinin məqsəd və vəzifələri
17. Şəhər baytarlıq müəssisələrində baytarlıq işinin təşkili.
18. Baytarlıq şəbəkə və müəssisələrində baytarlıq işinin təşkili
19. Baytarlıq işində planlaşdırmanın əhəmiyyəti.
20. Baytarlıq tədbirləri planına qoyulan əsas tələblər.
21. Baytarlıq tədbirləri planlarının əsas istiqamətləri.
22. Yoluxucu və parazitar xəstəliklərinin ləğvinin perspektiv planlaşdırılması.
23. Kəskin yoluxucu xəstəliklər zamanı baytarlıq işinin təşkili.
24. Təsərrüfatlara heyvanların satın alınması zamanı baytarlıq nəzarəti.
25. Heyvanların müalicə olunma prinsiplərində baytarlıq işinin təşkili
26. Yoluxucu xəstəliklərin qarşısının alınmasında baytarlıq-sanitariya tələbləri
27. Infeksiyon xəstəliklərin qarşısını almaq üçün tədbirlərin təşkili
28. Karantin qoyulması zamanı xidmətin məqsəd və vəzifələri
29. Xəstəliklərin heyvandarlığa vurduğu zərər və onun hesablanma üsulları.
30. Baytarlıq tədbirlərinin iqtisadi səmərəliliyinin təyini üsulları.
31. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti, onun mahiyyəti və əhəmiyyəti.
32. Heyvanların saxlanması baytarlıq-sanitariya nəzarəti.
33. Heyvan məhsullarının alınmasına nəzarət.
34. Heyvanların satın alınması zamanı baytarlıq nəzarətinin təşkili.
35. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti obyektləri.
36. Baytarlıq-sanitariya tədbirləri.
37. Baytarlıq-sanitariya nəzarəti üsulları.
38. Şosse və torpaq yollarda baytarlıq nəzarətinin təşkili.
39. Dəmir yolunda və su nəqliyyatında baytarlıq-sanitariya nəzarəti.
40. Dövlət sərhəddində baytarlıq-sanitariya nəzarətinin təşkili
41. Baytarlıq-sanitariya obyektlərində nəzarətin təşkili
42. Heyvandarlıqda ümumi profilaktika tədbirlərinin təşkili
43. Təsərrüfatlarda heyvanlara baytarlıq baxışının təşkili
44. Kənd təsərrüfatı heyvanlarının dispanserizasiyası
45. Heyvanların müalicə olunma prinsiplərində baytarlıq işinin təşkili

“Baytarlıq işinin təşkili” fənninin sillabusu 050704 “Baytarlıq təbabəti” ixtisası üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Baytarlıq və zoomühəndislik elmləri” kafedrasında müzakirə edilərək (12 sentyabr 2025-ci il 01 sayılı protokol) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllimi: dos. M.M.Həsənov

Kafedra müdiri: dos. R.M. Bilalov